

Rys historyczny Szlaku św. Jakuba Apostoła

Święty Jakub Starszy był jednym z 12 apostołów, którego misją było nawracanie na chrześcijaństwo Celtów zamieszkujących tereny dzisiejszej Galicji. Był bratem św. Jana Ewangelisty. Przed powołaniem na uczniów obaj bracia wraz ze swoim ojcem Zebedeuszem zajmowali się rybacstwem. Po męczeńskiej śmierci przez ścięcie z rozkazu Heroda Agryppy ciało św. Jakuba zostało złożone na łodzi, którą dwaj uczniowie, Atanazy i Teodor, udali się do miejsca, gdzie Apostoł głosił Ewangelię, aby tam złożyć jego ciało. Według legendy zastępy aniołów doprowadziły ciało z powrotem na galicyjskie wybrzeże, gdzie Apostoł został ostatecznie pochowany. Biblijny przekaz wielokrotnie wspomina o Jakubie i ukazuje także jego ludzkie cechy, chociażby jego odwagę, zdecydowanie, miłość do Chrystusa i oddanie sprawie Bożej, ale także porywczność. Jakub należał do grona trzech apostołów (obok Piotra i Jana), którzy byli świadkami wyjątkowych wydarzeń w czasie działalności Jezusa: przemienienia na górze Tabor, wskrzeszenia córki Jaira i modlitwy w Ogrójcu.

Grób świętego z czasem został zapomniany i nikt nie wiedział, gdzie tak naprawdę się znajdował. Przełom nastąpił w roku 813, gdy, według wierzeń, zdarzył się cud. Spadający na ziemię deszcz gwiazd i światłość wskazały miejsce pochówku św. Jakuba Większego oraz jego dwóch

uczniów. Na pamiątkę tych wydarzeń miejsce to nazwano *Campus Stellae*, co z łaciny oznacza *Pole Gwiazdy*. Wydaje się jednak, że etymologia pochodzi od cmentarza, na którym spoczęły szczątki Apostoła¹. Stąd też wziął się drugi człon nazwy miasta Santiago de Compostela. Pierwszy pochodzi oczywiście od imienia św. Jakuba (*Sanctus Iacobus* skróciło się z czasem do *San(c)tiago*).

Ponowne odkrycie grobu św. Jakuba szybko stało się powodem do wzniesienia w tym miejscu pierwszego kościoła. Wkrótce zaczęli go odwiedzać pielgrzymi, najpierw z Półwyspu Iberyjskiego, a następnie z różnych części Europy. Przypuszcza się, że pątnicy docierali tu już w IX wieku, jednak pierwszym udokumentowanym pielgrzymem był biskup Le Puy Godescalco, który dotarł w to miejsce w 950 roku, a wraz z nim wierni, którzy przychodzili za swoim pasterzem.

W XII wieku Santiago de Compostela zostało oficjalnie uznane za trzecie najważniejsze centrum chrześcijańskie na świecie, zaraz po Jerozolimie i Rzymie. Powodem stali się sami pielgrzymi, którzy w XI–XIV wieku tłumnie odwiedzali to miasto. Główną motywacją była pokuta i pragnienie umocnienia wiary. Wierzono także, że pielgrzymka do grobu św. Jakuba ma charakter uzdrawiający nie tylko duszę, lecz także ciało. Pielgrzymkę traktowano jako wyprawę życia. Pielgrzym, wyruszając od progu własnego domu, wypełniał swoją pokutę, a zarazem zabierał ze sobą intencje swoje i swoich bliskich. W średniowieczu, szlaki do Composteli powstawały przy istniejących już szlakach kupieckich, pozostając niezmiennie pątniczymi i swego rodzaju drogą Europy.

Średniowiecze to czas, kiedy szlakiem Camino de Santiago podążało nawet pół miliona osób rocznie. Pielgrzymki do miejsc świętych były także ważnym elementem życia społecznego. Wierzący odbywali je, by prosić o koniec suszy lub ustąpienie plagi chorób. Byli jednak i tacy, którzy do Santiago de Compostela wybierali się z racji nałożonej pokuty.

---

¹ Por. A. Barral, *Locus Arcis Marmáricis oraz Mansio Asseconia. Toponimia enklawy archeologicznej Santiago de Compostela*, w: P. Roszak, W. Rozynkowski (red.), *Camino Polaco. Teologia – Sztuka – Historia – Teraźniejszość*, t. 3, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2016, s. 9–26.

Po dziś dzień Camino przeżywa swój rozkwit. Ważnym momentem dla rozwoju kultu św. Jakuba w Hiszpanii i na świecie była wizyta papieża Jana Pawła II w Santiago de Compostela w roku 1982. Wtedy wygłosił swój Akt Europejski i zaprosił na pielgrzymkowy szlak wszystkich wierzących, przypominając, że „Europa zrodziła się na pielgrzymowaniu”. W 1989 roku w Santiago de Compostela odbyły się Światowe Dni Młodzieży, podczas których Jan Paweł II spotkał się z młodzieżą całego świata. Świętemu Jakubowi w Composteli swoją wizytę w roku 2010 złożył także papież Benedykt XVI. Obecnie przygotowujemy się do kolejnego Roku Jubileuszowego, który przypada na rok 2021.

